Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U005322

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-09-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 173-к від 08.10.2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вітушко Максим Юрійович
2. Maksym Y. Vitushko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 23-09-2026

Спеціальність за освітою: Захист інформації з обмеженим доступом та автоматизація її обробки

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: ------, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16761

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11, 28.23

Тема дисертації:

1. Роль штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень: світовий досвід та перспективи для України
2. The Role of Artificial Intelligence in Political Decision-Making: Global Experience and Prospects for Ukraine

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена комплексному вивченню ролі штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень у контексті світового досвіду та перспектив для України. У роботі обґрунтовано актуальність теми з огляду на дедалі ширше використання інструментів штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень, зокрема органами публічної влади та політичними акторами. Основні результати, що характеризують елементи наукової новизни, полягають у тому, що уперше проведено комплексне міждисциплінарне дослідження для з'ясування наслідків використання штучного інтелекту в діяльності органів публічної влади та політичних акторів у ході прийняття політичних рішень. Вперше у вітчизняній політології виділено та проаналізовано роль алгоритмічних систем, у тому числі і штучного інтелекту, на трьох основних етапах прийняття політичного рішення: розробки, впровадження та застосування. На етапі розробки важливими компонентами є: формулювання проблеми, збір даних, інтеграція даних та закупівлі. На етапі впровадження важливими

чинниками виступають прозорість, користувацький досвід та довіра. Прозорість може стосуватися багатьох аспектів, зокрема вихідного коду та припущень моделювання, деталей наборів даних, внутрішніх обговорень, обґрунтувань фактично вжитих заходів, контрактів та бюджетування. На етапі застосування основними труднощами є: оцінка і підтримка; зворотний зв'язок; помилки та розширення функціоналу. Доведено, що широке застосування штучного інтелекту органами публічної влади означає фундаментальну зміну в логіці управління, що зосереджується на автоматизації завдань, дій та прийняття рішень, що проявляється у: 1) переході від статистичного прогнозування до індуктивного управління; 2) відході від обчислювальної парадигми, заснованої на правилах, оскільки штучний інтелект діє за логікою асоціації та оптимізації, використовуючи поняття «сімейної схожості», тобто має місце перехід від заздалегідь встановлених правил до асоціативного мислення та оптимізації; 3) зміні типів даних, що використовуються для аналізу. Відзначено, що вихід за рамки статистичного підходу, який передбачає використання штучного інтелекту органами публічного управління для прийняття політичних рішень, матиме такі далекосяжні наслідки: 1) переосмислення громадянства, оскільки виникає питання про те, хто належить до їхніх громадян, і що вважається їхньою територією; 2) перехід від дедуктивного до індуктивного управління державою: відхід від деліберативної моделі політики, де політичні рішення обговорюються, оскаржуються та узгоджуються, на користь технократичної моделі, де рішення ґрунтуються на аналітичних висновках та прогнозах, що базуються на даних; 3) поява нових категорій населення, з більш фрагментованими ідентичностями. Доведено, що штучний інтелект як радикальна технологічна інновація може бути швидко впроваджена в Україні з огляду на кризу, породжену російсько- українською війною, відповідно до концепції соціотехнічних переходів. Соціотехнічні перетворення – це технологічні зміни, які трансформують спосіб функціонування суспільства, зокрема у сферах транспорту, комунікацій та житлового будівництва, що відбуваються в процесі переговорів, суперечок та боротьби за владу між місцевими акторами. Кризи легітимізують зміни, створюють підстави для введення надзвичайного стану та дозволяють змінювати або обходити чинні правила, тим самим відкриваючи «вікно можливостей» для змін. Російсько- українська війна є не лише кризою, а й стимулює проривний розвиток технологій, що використовуються у військовій сфері, у тому числі і штучного інтелекту. Це створює сприятливі передумови для конвергенції: використання військових технологій у цивільному секторі. Обґрунтовано, що використання штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень може призвести до ослаблення легітимності органів, які їх приймають. На основі моделі Д. Істона виділено такі види легітимності як: 1) легітимність вхідних даних, 2) легітимність процесу та 3) легітимність результатів, та проаналізовано особливості впливу ШІ на кожен з них. Легітимність вхідних даних залежить від ступеня демократичного контролю над алгоритмічним прийняттям рішень та здатності реагувати на потреби громадян. Легітимність процесу базується на ефективності та справедливості процедур, що забезпечують врахування демократичних пропозицій у процесі формування політики. Тому загрозу становлять відповідність стандартам процедурної справедливості, ефективність механізму стримувань і противаг. Загроза легітимності результатів виникає тоді, коли застосування алгоритму не призводить до реалізації цінностей, які громадяни вважають важливими, насамперед йдеться про дискримінацію (упередженість) та відсутність людського контакту. Крім того впровадження нових технологій може виявитися надто затратним та неефективним.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the role of artificial intelligence in political decision-making within the context of global experience and prospects for Ukraine. The study substantiates the relevance of the topic given the everexpanding deployment of artificial intelligence tools in political decision-making, particularly by public authorities and political actors. The main results defining the elements of scientific novelty lie in the fact that, for the first time, a comprehensive multidisciplinary research has been conducted to clarify the implications of using artificial intelligence in the activities of public authorities and political actors during the political decision-making process. For the first time in domestic political science, the role of algorithmic systems, including artificial intelligence, is distinguished and analyzed across three main stages of political decision-making: development, implementation, and application. At the development stage, the critical components include problem formulation, data collection, data integration, and procurement. At the implementation stage, transparency, user

experience, and trust act as key factors. Transparency may concern numerous aspects, including source code and modeling assumptions, dataset details, internal deliberations, justifications for measures actually taken, contracts, and budgeting. At the application stage, the primary challenges comprise evaluation and maintenance, feedback, errors, and functional expansion. It is demonstrated that the widespread application of artificial intelligence by public authorities signifies a fundamental shift in the logic of governance, focusing on the automation of tasks, actions, and decision-making, which manifests itself in: 1) a transition from statistical forecasting to inductive governance; 2) a departure from the rule-based computational paradigm, since artificial intelligence operates under the logic of association and optimization using the concept of "family resemblance", meaning there is a transition from pre-established rules to associative thinking and optimization; 3) a change in the types of data used for analysis. It is noted that going beyond the statistical approach, which involves the use of artificial intelligence by public administration bodies for political decision-making, will have the following far-reaching consequences: 1) a reconceptualization of citizenship, as it raises the question of who belongs to their citizenry and what is considered their territory; 2) a transition from deductive to inductive state governance: a shift away from the deliberative model of politics, where political decisions are discussed, contested, and negotiated, in favor of a technocratic model where decisions are based on analytical insights and data-driven forecasts; 3) the emergence of new categories of the population with more fragmented identities. The study proves that artificial intelligence, as a radical technological innovation, can be rapidly implemented in Ukraine due to the crisis induced by the Russia-Ukraine war, in line with the concept of sociotechnical transitions. Sociotechnical transitions are technological shifts that transform the way society functions—specifically in the areas of transport, communications, and housing—occurring through negotiations, disputes, and power struggles among local actors. Crises legitimize change, establish grounds for introducing a state of emergency, and allow existing rules to be altered or bypassed, thereby opening a "window of opportunity" for transformation. The Russia-Ukraine war is not merely a crisis; it also stimulates the breakthrough development of technologies used in the military sphere, including artificial intelligence. This creates favorable conditions for convergence: the utilization of military technologies in the civilian sector. It is substantiated that the use of artificial intelligence in political decision-making can lead to a weakening of the legitimacy of the decision-making bodies. Drawing on David Easton's model, the study categorizes legitimacy into: 1) input legitimacy, 2) throughput (process) legitimacy, and 3) output legitimacy, analyzing the specific impacts of AI on each type. Input legitimacy depends on the degree of democratic control over algorithmic decision-making and the capacity to respond to citizens' needs. Process legitimacy is based on the efficiency and fairness of procedures that ensure democratic inputs are considered during policy formulation. Therefore, compliance with procedural fairness standards and the effectiveness of the checks and balances mechanism are threatened. A threat to output legitimacy arises when the application of an algorithm fails to realize the values that citizens deem important, primarily regarding discrimination (bias) and the lack of human contact.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Вітушко М.Ю. Виклики штучного інтелекту демократії та демократичним процесам прийняття рішень. Держава і право. 2024. Вип. 96. С. 342-352. URL: https://derzhava-i-pravo.com.ua/articles/96-342.pdf DOI: 10.33663/1563-3349-2024-96- 342

- Вітушко М.Ю. Вплив громадської думки на використання штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень. Держава і право. 2025. Вип. 97. С. 200– 211. https://derzhava-ipravo.com.ua/files/issues/Держава%20і%20право.%20Випуск%2097.pdf DOI: 10.33663/1563-3349-2025-97-200
- Вітушко М.Ю. Основні принципи використання штучного інтелекту у процесі прийняття політичних рішень. Регіональні студії. 2025. № 43. С. 60-63. URL: https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/43/11.pdf DOI https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.43.9
- Вітушко М.Ю. Принципи використання штучного інтелекту у Рамковій конвенції Ради Європи про штучний інтелект: матер. міжнародна науково- практичній конференції «Україна-2024: глобальні та регіональні виклики» (м. Рівне, 11 жовтня 2024 р.). Рівне 2024. С. 35-38.
- Вітушко М. Сучасні технології та перспективи ШІ-кратії: матер. VI всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Полтава, 11-12 грудня 2024 р.). Полтава: ПІЕП, 2024. С. 230-232.
- Вітушко М. Ставлення громадян до впровадження штучного інтелекту у процес прийняття рішень. Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу: зб. матер. IX міжн. наук.-практ. конф. з міжн. участю, 20-21 травня 2025 р. / відп. ред. Р. Басенко. Полтава: ПІЕП, 2025. С. 58-61.
- Вітушко М. Основні ризики використання штучного інтелекту у процесі прийняття політичних рішень. Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу: зб. матер. VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. участю, 16-17 грудня 2025 р. / відп. ред. Р. Басенко. Полтава: ПІЕП, 2026. С. 268-271.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0120U105262; 0123U104291

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стойко Олена Михайлівна
2. Olena M. Stoiko

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2887-6824

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хома Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Khoma

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2507-5741

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завгородня Юлія Володимирівна

2. Yuliia V. Zavhorodnia

Кваліфікація: д. політ. н., доц., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3500-8638

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костецька Тетяна Анатоліївна

2. Tetiana A. Kostetska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3841-4925

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кукуруз Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Kukuruz

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1863-3028

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Горбатенко Володимир Павлович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Горбатенко Володимир Павлович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Топонар О.І.
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна